

La citad da Murten crescha

Ina fusiun suent'er l'otra

DA GUIU SOBIELA-CAANITZ

■ **Tgi che s'interessa per la geografia da la Svizra sto resguardar las fusiuns communalas dals davos onns. En l'agen chantun n'èsi betg grev: Fusiuns basegnan adina la ratificaziun da las autoritads competentas.** En tschels chantuns èsi pli grev: Las medias naziunalas n'infurmeschan betg adina en chaussa; i manegian che fusiuns n'interessian betg la gliעד ordaifer l'agen chantun. Ma ins è savens plain marveglias davart lieus renumads. Uschia èsi areguard la pittoresca citad da Murten/FR sper ses lai, lieu d'ina victoria decisiva dals Svizzers il 1476: «L'armada dal duca da Burgogna è stada tuttatfatg destruida (...). La Confederaziun ha pudì s'affirmar sco pussanza militar europea e sa consolidar sco stadi independent»*. Murten e ses intschess èn lura vegnids in domini cuminaivel da Berna e Friburg; dapi la mediaziun da Napoleun fanì part dal chantun Friburg. Il 1900 dumbrava la citad 2645 olmas. Dapi 1975 èn pliras vischnancas friburgaisas dal cuntorn vegnidas incorporadas plaun a plaun a Murten; questa dumbra ussa 8114 olmas (83 % alemanas e 15 % romandas) dapi la fusiun da 2016. La vischnanca ha ina scola germanofona ed ina francofona; la staziun da viafier ha num «Murten/Morat».

In vitget bernais duai vegnir friburgais

A sid dal Lai da Murten posseda il chantun Berna las exclavas da Clavaleyres e cunzunt Münchenwiler, e quai dapi la reformaziun. A Münchenwiler datti dapi 1898 ina staziun da la viafier Friburg-Murten. La vischnanca da Clavaleyres (48 olmas), tranter Courgevaux/FR e Faoug/VD, è pli isolada; ella collavura cun

Murten «en bleras domenas», ha president communal *Bruno Maurer* declarà a las «Freiburger Nachrichten» dals 21 da schaner 2015. La «NZZ» dals 12 d'avrigl 2017 commentescha: «Perquai han las regenzas chantunalas da Berna e Friburg concludì 2016 ina cunvegna interchantunala per gulivar la via a l'emprima fusiun sur in cunfin chantunal» (p. 15). L'art. 53.3 da la Constituziun federala di: «Midadas da territori tranter ils chantuns dovran il consentiment dals votants e dals chantuns pertutgads, sco er l'approvaziun tras l'Assamblea federala en furma d'in conclus federal». La Svizra è gea ina federaziun da chantuns solidarics cun plaina personalitad giuridica. La «NZZ» rapporta: «Perquai han las regenzas da Berna e da Friburg concludì ina cunvegna interchantunala per pussibilitar l'emprima fusiun svizra sur in cunfin chantunal. Bel ed aposta per ils 48 umans da la vischnanca purila ston domadus chantuns elavurar ils fundaments giuridics. Probablmain en la sessiun da zerc-ladur 2017 vegn il Cussegl grond bernais a discutir la 'Lescha Clavaleyres'. Ins na spetga nagina opposiziun (...). Las vischnancas da Clavaleyres e Murten vegnan probablmain pir 2018 a vuschar en chaussa. Lura sto ils suverans da Berna e Friburg approvar la midada da chantun. La finala sto anc l'Assamblea federala ratifitgar (...). Sche la procedura da plirs stgalims funcziunescha tenor program, pon ins cumplenir da Bumaun 2021 l'emprima fusiun interchantunala da vischnancas.» Ils chantuns Berna e Friburg dumbravan il 2015, respectivamain, 1'017'200 e 307'461 olmas.

* **Christian Folini en: Marco Jorio (ed.), Dizionario storico della Svizzera. Tom 8. Lucarn (Armando Daddò, ISBN 978-88-8281-259-1) 2009, p. 616, chavazzin «Morat, battaglia di».**